

La trash-movies, pel·lícules de sang i vísceres

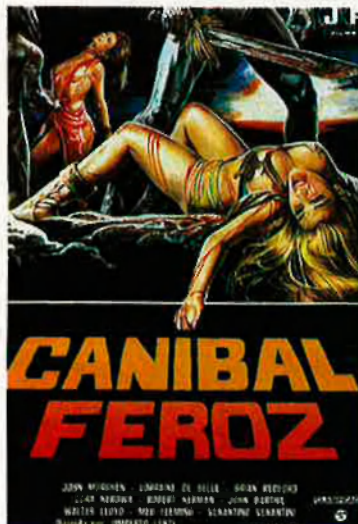
Les escombraries del terror

El cinema de terror s'ha vist envaït per films que afegeixen a la por tot un seguit d'escenes, la repugnància de les quals sembla no tenir límit.

Caníbals, *zombies*, monstres gelatinosos i mutants són alguns dels protagonistes de les *trash-movies*, el més truculent i esgarrifós dels subgèneres de terror.

Durant la dècada dels setanta les podíem veure completant al programa doble de qualsevol cinema de reestrena. Més tard van omplir la secció de les ofertes dels vídeo-clubs de barri. Actualment s'han convertit en un material de consum molt recursiu i econòmic per a les televisions públiques i privades que volen captar l'atenció d'una audiència massa voluble i poc fidel amb emocions fortes i elementals. Són les *trash-movies*. Un subgènere menyspreuat per la crítica especialitzada i ignorat per les enciclopèdies de cinema i que es caracteritza per l'abundància de vísceres, sang i crits esgarrifosos.

Realitzades molt sovint d'una manera quasi artesanal per directors poc coneguts o marginals, algunes d'aquestes pel·lícules de baix pressupost i escassa pretensió estètica tenen a vegades moments memorables quan l'excés de truculència i horror es transforma en humor negre i fina ironia. Al llarg de la seua poc coneguda història, ens

Zombies i caníbals: sang i vísceres com a protagonistes.

El popular Freddy Krueger fent pràctiques d'odontologia.

podem trobar amb autèntiques joies plenes de destrellats visuals i argumentals.

UN NAIXEMENT OBSCUR I SILENCIAT

Els orígens remots de les *trash-movies* cal buscar-los en els films anglesos de terror de la Hammer i en els de ciència-ficció que proliferen als Estats Units després de la segona guerra mundial. *The brain eaters*, *The astounding she-monster*, "It came from Outer Space" o *It came*

from beneath the swamp són algunes d'aquestes *monster-movies* destinades generalment al públic adolescent dels *drive-in*. En aquestes produccions de sèrie B es podien veure sargantanes gegants, mutants assassins o alienígenes invasors que desencadenaven el caos i el pànic i que posen en perill la supervivència de la raça humana. Eren els temps de la guerra freda i el missatge ideològic subliminal d'alguns d'aquests films apocalíptics i catastrofistes consistia a identificar les criatures agressores de la ficció amb la fantasmagòrica amenaça comunista.

Jack Arnold (*Taràntula*, *L'increïble home minvant* i *La venjanza del monstro*), Don Siegel (*La inva-*

sión de los ladrones de cuerpos) i el prolífic Roger Corman (*Not of this earth*) són els realitzadors més interessants del cinema de terror i ciència-ficció dels cinquanta.

Però és l'obra de Herschell Gordon Lewis, un director inèdit al nostre país, la que més influència va tenir en el naixement de les *trash-movies* a principis dels seixanta.

Realitzador de *nudies* i documentals, H.G. Lewis és conegut fonamentalment per la truculència i sadisme dels seus films de terror. Aquest director marginal, prematurament retirat l'any 1971, fou el primer a introduir en el cinema de terror una abundant dosi d'hemoglobina i carn mutilada que són els elements definitoris de les *gore-movies* o *splatters*, el subgènere de terror més cruel i sagrant.

Herschell Gordon Lewis va saber combinar el terror més macabre i desequilibrat amb un humor negre prou càustic i un erotisme desenfadat que podem apreciar en pel·lícules tan escabroses i divertides com *The wizard of gore*, *Blood feast* o *Gore gore girls*. En 2000 *maniacs*, el seu film més conegut, H.G. Lewis narra l'al·lucinant història dels membres d'una petita comunitat del sud dels Estats Units que durant les seues festes locals es dediquen alegrement a perseguir, torturar i assassinar brutalment els visitants. Aquesta combinació de sang, violència i erotisme no es va popularitzar, però, fins a principis dels setanta, en un moment de relaxació de la censura cinematogràfica als Estats Units.

'ZOMBIES' I CANÍBALS

Els primers films de *zombies* es remunten a la dècada dels quaranta amb els clàssics de terror *I walked with a zombie*, de Jacques Tourneur; *Revenge of the Zombies*, *The voodoo man* i *Zombies on Broadway*, protagonitzat per

un Bela Lugosi ja en decadència. Aquestes tenebroses criatures relacionades originàriament amb les pràctiques animistes i el vudú d'Haití, van evolucionar ràpidament i ja en la dècada dels cinquanta ens trobem estranys híbrids com *Teenage zombies*, *The incredibly strange creatures who stopped living and became mixed-up zombies*, un dels primers musicals de terror, o *Zombies of Mora-Tau*, protagonitzada per zombies subaquàtics.

L'any 1968, George Romero introduïa en la seua exitosa

opera prima La nit dels morts vivents, la innovació temàtica dels zombies antropòfags. Aquesta fórmula dels morts vivents

aficionats a la carn humana fou repetida durant tota la dècada dels setanta en pel·lícules com *No profanarás el sueño de los muertos*, de Jordi Grau, *Nueva York bajo el terror de los zombies*, de Lucio Fulci, o *Zombie* i *El día de los muertos*, totes dues del mateix Romero.

Aquest subgènere s'ha anat renovant amb les més disbaratades variacions argumentals: zombies policies en *Maniac Cop*, zombies presidiaris en *Prison*, zombies motoristes en *Dead Heat*, zombies radioactius en *La invasión de los zombies atómicos*, pornozombies en *La erótica noche de los muertos vivientes* o zombies per l'efecte de l'adulteració de whisky en *Redneck Zombies*.

Malgrat la proliferació indiscriminada de pel·lícules de morts vivents famèlics tan repugnants com nefastes, el subgènere compta amb alguns títols clàssics com *Posesión Infernal*, de Sam Raimi, *Demons*, de Dario Argento o la trilogia de Romero sobre aquesta temàtica.

Una variant encara més atroç i repulsiua dels films de zombies antropòfags la constitueix el cinema de caníbals que va sorgir a finals de la dècada dels setanta.

Un grapat de mediocres directors italians com Ruggero Deodato, Umberto Lenzi, Sergio Martino o Joe D'Amato foren els principals creadors d'aquest subgènere carregat de falses pretensions científiques i documentals i que es caracteritza per la cruesa de les seues imatges.

La línia argumental d'aquest peculiar subproducte és sempre la mateixa: la

selva verge, un grup de turistes o una expedició científica cau en mans d'una perillosa tribu d'antropòfags. Els caníbals esquarteraran els seus presoners per poder devorar-ne les vísceres davant el morbós objectiu de la cambra.

Malgrat la ínfima qualitat, els films de caníbals són segurament la forma més hiperreal de terror. *Cannibal Holocaust*, *Apocalipsis Canibal*, *Cannibal ferox*, *Eaten alive by the cannibals* o *Antropophagous* en són bona prova.

Però l'autèntica plasmació de l'horror real la trobem en les *snuff-movies*, un subgènere tan clandestí com il·legal. Fil·lacions domèstiques d'accidents, tragèdies aèries, execucions, matances, suïcidis o assassinats reals protagonitzen aquest tipus de terror documental que

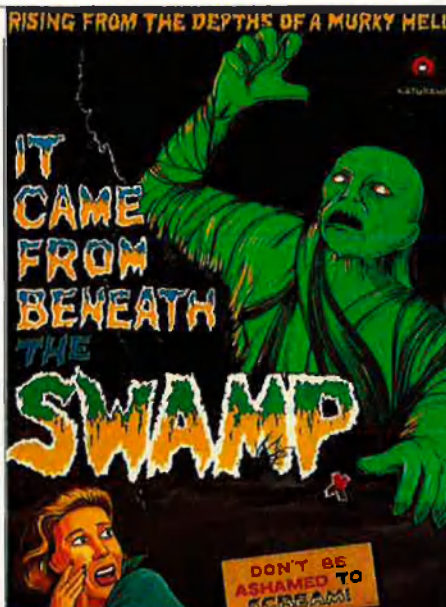
Redneck Zombies, una novetat de la productora Troma, la reina de les *trash-movies*.

per a molts és la forma més sòrdida i sinistra de pornografia.

MONSTRES ALIENÍGENES I PSYCHO-KILLERS'

Un subgènere molt més amable i innocent és sens dubte el de la nova generació de monstres i criatures de l'espai. Amb l'èxit comercial de pel·lícules com *E.T.* o *Gremlins* han eixit a la llum tota una colla de viscoses i terrorífiques bestioles vingudes d'una altra galàxia o de les profunditats de l'infern.

Critters, *Ghoulies*, *Breeders*, *Creepozoides*, *Spookies* o *Slaps* formen part de la llarga llista de criatures diabòliques dels últims anys. Els avanços en les tèc-

Les pel·lícules de monstres dels 50 estan en l'origen de les *trash-movies*.

niques d'animació i la sofisticació dels efectes especials han contribuït a donar un nou impuls a un subgènere que a vegades resulta ser la versió paròdica i infantilitzada de les *monster-movies* i de les pel·lícules de ciència-ficció dels cinquanta.

Recentment la productora americana Troma, especialitzada en *trash-movies*, ha editat en vídeo *Monster in the closet*, una divertida paròdia dels films de monstres dels cinquanta, i *The toxic avenger*, una irreverent pel·lícula protagonitzada per un repugnant i monstruós psicòpata deformat per uns residus radioactius que amb una fregadora espren el cap de les seues víctimes.

De la mateixa productora és *Blood sucking freaks*, una antiga i desconeguda pel·lícula dels setanta on un histriònic màgic del crim tortura i assassina dones joves en un vell teatre de Grand Guinyol davant d'un públic escèptic.

Les pel·lícules de psicòpates assassins aficionats a perseguir i terroritzar joves adolescents no es van consolidar fins a l'èxit comercial de la ja clàssica *Matança de Texas* de Tobe Hooper. *Leatherface*, el carnisser grillat de la màscara de cuir i la serra mecànica del truculent film de Hooper, ha estat sens dubte un dels personatges que més influència i repercussió ha tingut en el cinema de terror dels últims anys. Hereus seus són Freddy Krueger (*Pesadilla en Elm Street*), Michael Myers (la sèrie de *Halloween*), o Jason Vorheas (*Friday 13*), els *psycho-killers* més populars i actius de la dècada dels vuitanta tant pel nombre de

pel·lícules protagonitzades com per la ingent quantitat de crims comesos i sang dressada.

Una de les més curioses i originals aportacions al gènere dels últims anys la representa la filmografia del realitzador americà Frank Henenlotter, que va assistir a la darrera edició del Festival de cinema fantàstic i de terror de Sitges.

Brain damage, la història d'un monstruós paràsit parlant que s'alimenta de cervells femenins, *Frankenhooker*, una versió actualitzada del mite de Frankenstein protagonitzada per una jove monstre addicta al sexe, i les dues parts de la divertida *Basket case* són els títols més coneguts d'aquest imaginatiu director, poc valorat per la crítica especialitzada.

Basket Case és la patètica història de dos germans siamesos, un dels quals és una grotesca deformació humana amb instints criminals que s'amaga en una cistella des de la seua adolescència, quan fou traumàticament separat del seu germà pels metges.

En la segona part, un homenatge irònic al clàssic de terror *Freaks*, de Tod Browning, els dos germans troben refugi en un asil per a monstres on el sanguinari i monstruós inquilí de la cistella troba la seua ànima bessona amb la qual viu una apassionant història d'amor.

Dissortadament algunes de les més singulars i imaginatives mostres de *trash-movies*, com els films de Henenlotter o del precursor Herschell Gordon Lewis, estan encara inèdites al nostre país. Cal esperar que la creixent afició al gènere faça canviar la situació.

Lluc Soler

Més sang i vísceres.

D. UMBEERT

OLÍMPIC CIRCUS

Injustícies pre-olímpiques.

Trenta-cinc entitats que treballen per al Quart Món a Barcelona, coordinades per Justícia i Pau, han aprofitat l'avinentesa electoral per fer definir-se als alcaldables en qüestions socials. Quan la guerra electoral ha de tenir aparcaments, hotels, aeroports i places dures com a protagonistes, aquestes entitats han aprofitat per recordar als polítics que ells també són responsables de les desigualtats socials de la ciutat. En una operació d'imatge com uns Jocs olímpics, un temor ben justificat de les entitats socials és que s'opti per amagar les realitats en lloc de buscar-hi solució. En tot cas, l'oportunisme d'aquestes entitats per fer-se sentir i *molestar* quan mig món estigui pendent de Barcelona pot ser també decisiu per trobar algunes solucions més pràctiques que les promeses electorals captades ara.

RAFA GIL

'Via 92'. Cent setanta emissores municipals de Catalunya podran oferir setmanalment un programa de ràdio anomenat *Via 92*, gràcies a una iniciativa de Ràdio Hospitalet patrocinada per tota la xarxa d'emissores. Subseus, paralímpics i voluntaris seran temes d'interès prioritari al costat de la informació d'actualitat barcelonina i una història dels Jocs.

I se'n fan tantes il·lusions

Interessos. Aquesta és la paraula clau. Interessos financers, culturals, polítics... Interessos.

Parlem dels financers. El que havien de ser unes cues fenomenals a les oficines de Banesto per adquirir les entrades olímpiques no ha acabat sent la ganga anunciada.

Clar i català (sobretot català): qui més qui menys tothom té la sensació de regalar interessos bancaris, i la majoria ha optat per fer-se el sord. Això d'invertir el capital uns mesos per optar a unes entrades per sorteig no s'ha posat gens de moda. I molts potencials clients olímpics, segons assegurin i temen els organitzadors, esperaran als últims dies a fer la reserva, per allò que "almenys el Mario Conde no hi guanyarà tant".

Com s'ha dit i repetit, qui no opti a la rifa estiuenca no tindrà dret a segons quines entrades. Per fer-ho s'ha de passar abans del 14 de juny per una oficina i pagar anticipadament. I reservar quatre entradetes per les finals pot arribar a superar una factura centenària, parlant en milers de pessetes.

La campanya publicitària que han engegat ara per recordar a la gent que no s'arrisqui a fer cues innecessàries és del tot sospitosa. Recorda l'acudit fàcil de qui demana un voluntari i, després de dos minuts de silenci, respon amb un graciós "no tants, no tants, he dit que només un...".

Fa la impressió que no temin del tot les cues i que més aviat pateixin per tot el contrari.

Una cosa semblant va passar i passa amb els pisos olímpics, que, després de veure's sotmesos a un sorteig acurat per evitar aglomeracions, han demostrat que no n'hi havia per tant.

NO ÉS EL McCARTNEY

Semblava, quan van anunciar la venda d'entrades olímpiques amb tantes precaucions, que vingués el McCartney al Zeleste. Però no ha estat així. Les de l'ex-beatle sí que són cues i no les olímpiques...

Semblava, quan van explicar les condicions i els tornos per comprar pisos de la Vila Olímpica,

Paul McCartney.

ARXIU

ca, que El Corte Inglés descobrí de sobte que havia arribat la primavera i encetès unes rebaixes de les d'estirar-se els cabells.

I ni una cosa ni l'altra. I tot per interessos. Interessos bancaris, sobretot, en el cas dels pisos inaccessibles, perquè és clar que l'interès de canviar de pis o tenir-ne per primera vegada no és difícil de motivar en qualsevol família o en qualsevol projecte de ser-ho.

I el discurs de deixar de donar l'esquena al mar per donar-li la cara és en aquests moments només una qüestió de trenta milions més o menys al saldo.

Però com que la roda està en marxa, els consumidors més atents hauran comprovat ja que els anuncis de premsa de Vila Olímpica es van fent grans i fins i tot han agafat colors, i com els espots televisius es van fent més llargs i espectaculars. Són coses de la primavera electoral, a més d'un clar símptoma que queden encara uns pisos per vendre.

INFANTES'92

La setmana passada la infanta Cristina va anar, precisament, a

la Vila Olímpica, però no està gens clar que fos per comprar un piset, i més quan no se li coneix pretendent real ni reial. Hi va ser més aviat amb un altre interès, batejable amb tot rigor com a polític.

Hi era per recordar (ho fan un cop cada dos mesos, si fa no fa) la implicació directa de la monarquia espanyola en els Jocs. El príncep Felip és president honorífic del COOB'92 i això li dóna dret a veure la seva foto a la pàgina tres de les guies oficials dels Jocs Olímpics. La seva mare és la presidenta dels Jocs paralímpics i per la mateixa causa té el mateix dret que l'hereu de la corona, però en les guies oficials dels Jocs del minsvàlids.

I les Infantes, per haver heretat la seva afició esportiva a la vela, també tenen interès a passejar de tant en tant pel port olímpic i per les seves rodalies.

El 1992 és també l'any de la monarquia espanyola, i qui no ho tingui clar ara ho acabarà tenint d'aquí a uns mesos. Temps al temps.

Carles Capdevila